

ผลงานชิ้นที่ ๗

ชื่อผลงาน การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานสถานศึกษา

กลุ่ม ส่งเสริมการจัดการศึกษา

ความเป็นมา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้พัฒนาเครื่องมือการประเมินเชิงบวกเพื่อเป็นมาตรการป้องกันการทุจริต และเป็นกลไกในการสร้างความตระหนักให้หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินงานอย่างโปร่งใสและมีคุณธรรม โดยใช้ชื่อว่า “การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA)” เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ซึ่งถือเป็นการยกระดับให้การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้เป็น “มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุก” ที่หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศจะต้องดำเนินการ โดยมุ่งหวังให้หน่วยงานภาครัฐที่เข้ารับการประเมิน ได้รับทราบผลการประเมินและแนวทางในการพัฒนาและยกระดับหน่วยงานในด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม และที่ผ่านมามีพบว่าหลายหน่วยงานนำการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐไปเป็นกรอบในการพัฒนาและยกระดับการบริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลเกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่อประชาชน ให้เข้าถึงการบริการสาธารณะด้วยความเป็นธรรม ผ่านการปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐาน มีการประกาศขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ในด้านบริหารจัดการในหน่วยงาน ก็ยังพบว่าหน่วยงานให้ความสำคัญกับการป้องกันในประเด็นที่อาจเป็นความเสี่ยงหรือเป็นช่องทางที่อาจจะก่อให้เกิดการทุจริตการรับสินบนหรือก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน และสามารถยับยั้งการทุจริตหรือผลประโยชน์ทับซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเท่าทันสถานการณ์ ซึ่งเมื่อหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศมีการป้องกันการทุจริตเชิงรุกในลักษณะดังกล่าว ก็จะทำให้การทุจริตในภาพรวมของประเทศลดลงได้ในที่สุด ตลอดจนยังผลักดันให้เกิดทิศทางการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานภายในหน่วยงานในภาพรวมของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

การดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ที่ผ่านมา ถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมเป็นอย่างดี และได้รับเสียงสะท้อนว่าการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐนั้น เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้หน่วยงานที่รับการประเมินได้มีการตรวจสอบ และมีการปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลในส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง มีการพัฒนาระบบงานให้เกิดความโปร่งใส มีการปรับปรุงการบริหารงานและการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมทั้งต่อบุคลากรในหน่วยงานและต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหน่วยงาน

ปัจจุบันการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ได้ถูกกำหนดเป็นตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) โดยในระยะแรก (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖) กำหนดค่าเป้าหมายให้หน่วยงานภาครัฐที่มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ (๘๕ คะแนนขึ้นไป) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากจะเป็นหน่วยงานระดับกรมที่รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานจากสำนักงาน ป.ป.ช. แล้ว ยังเป็นหน่วยงานที่นำเครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ไปขยายผลเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานในสังกัด โดยการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๒๔๕ เขต อย่างต่อเนื่อง และในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ได้นำเครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ขยายผลลงสู่โรงเรียน โดยกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการประเมินในช่วงแรก ได้แก่ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จำนวน ๘,๒๒๔ โรงเรียนทั่วประเทศ ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่มีโรงเรียนเข้ารับการประเมิน จำนวน ๕๒ โรงเรียน ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ ไม่มีการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ แต่ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังมีการประเมินตามปกติ ต่อมา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และ ๒๕๖๖ ได้เพิ่มกลุ่มเป้าหมายในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล และโรงเรียนคุณภาพ มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เข้ารับการประเมินในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕-๒๕๖๖ จำนวน ๕๔ โรงเรียน

จากการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ ๒ ปีที่ผ่านมา คือ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ และ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ปรากฏว่า โรงเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินมีจำนวนไม่เป็นไปตามค่าเป้าหมาย กล่าวคือ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ มีโรงเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน ๑๙ โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนที่เข้ารับการประเมิน จำนวน ๕๒ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๔ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ไม่มีการประเมิน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ มีโรงเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน ๒๒ โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนที่เข้ารับการประเมิน จำนวน ๕๔ โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๗๔

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ได้วิเคราะห์ผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา จึงได้คิดค้นวิธีการในการดำเนินงาน เพื่อยกระดับผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ จนเกิดเป็นกระบวนการดำเนินงาน “๔ ต” ดังนี้ ตั้งเป้า ตระหนัก ติดตาม ตรวจสอบ

วัตถุประสงค์

๑.เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาและยกระดับการบริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลเกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่อประชาชน ให้เข้าถึงการบริการสาธารณะด้วยความเป็นธรรมผ่านการปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐาน

๒.เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานในสังกัด ให้เป็นไปตามค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

โรงเรียนคุณภาพประจำตำบลที่เข้ารับการประเมิน จำนวน ๕๒ โรงเรียน

เชิงคุณภาพ

๑. ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย เป็นไปตามค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

๒. สถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย มีการพัฒนาระบบงานให้เกิดความโปร่งใส ปรับปรุงการบริหารงานและการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมทั้งต่อบุคลากรในหน่วยงานและต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหน่วยงาน

วิธีการดำเนินงาน/กระบวนการ

การดำเนินงานโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปี ใช้รูปแบบ “๔ต” ขับเคลื่อนการทำงานภายใต้กระบวนการ PDCA โดยมีกระบวนการดังนี้

๑. ขั้นวางแผน (Plan) มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

๑) เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านทางระบบออนไลน์ เพื่อรับทราบนโยบายและแนวทางในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

๒) ศึกษาคู่มือแนวทางในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานและกำหนดกรอบแนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา

๔) วางแผนเพื่อร่วมกันออกแบบรูปแบบการพัฒนา กำหนดรูปแบบในการดำเนินงาน และจัดทำปฏิทินการประเมิน โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปี ผู้อำนวยการกลุ่มและบุคลากรทุกกลุ่มในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปี

๒. ขั้นดำเนินงาน (DO) มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

๑) จัดทำเอกสาร และพัฒนาเว็บไซต์เพื่อรองรับการประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับโรงเรียนที่เข้ารับการประเมิน

๒) ประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงแนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างจุดมุ่งหมายร่วมกัน รวมทั้งสร้างความความรู้ ความเข้าใจในเครื่องมือและกรอบระยะเวลาการประเมิน

๓) ถอดบทเรียนวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยโรงเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ใน ๕ อันดับแรกเป็นเวลา ๒ ปี และโรงเรียนที่มีผลการประเมินแบบก้าวกระโดด ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้โรงเรียนที่เข้าร่วมประชุมได้เห็นกระบวนการ เทคนิค และวิธีปฏิบัติที่ดี

๔) จัดตั้งกลุ่ม Line ITA สถานศึกษา สพพ.ระยะปี เพื่อประสานการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานกิจกรรม

๕) ติดตามการตอบแบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT) และแบบตรวจสอบข้อมูลสาธารณะของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓. ขั้นการประเมินผล (Check) มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจให้คะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา

๒) ประชุมคณะกรรมการตรวจให้คะแนน เพื่อชี้แจงแนวทางการให้คะแนน

๓) คณะกรรมการตรวจให้คะแนนประเมินผลและให้คะแนนการตอบแบบสำรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT) รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะถึงจุดบกพร่องในสิ่งที่โรงเรียนต้องนำไปปรับปรุงในปีต่อไป

๔) ประมวลและสรุปผลการประเมิน พร้อมจัดทำรายงานผลการประเมิน และประกาศให้โรงเรียนทราบ

๔. ขั้นปรับปรุงพัฒนา (Action) มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

๑) นำผลการดำเนินงานมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดในปีต่อไป

๒) ยกย่องเชิดชูเกียรติ มอบโล่รางวัลและเกียรติบัตร ให้กับโรงเรียนที่มีผลการประเมินสูงสุด ๕ อันดับแรก ในงานประชุมผู้อำนวยการโรงเรียน

รูปแบบ/เทคนิค ที่ทำให้เกิดความสำเร็จ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปี สร้างรูปแบบการขับเคลื่อนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการ “๔ต.” มาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนี้

๑. ต.๑ (ตั้งเป้าหมาย) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปี ผู้อำนวยการกลุ่ม และบุคลากร ร่วมกันตั้งเป้าหมาย โดยกำหนดว่าโรงเรียนที่เข้ารับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาต้องมีผลการประเมินระดับ A ขึ้นไป ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียนที่เข้ารับการประเมินทั้งหมด และโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักและให้ความสำคัญกับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา

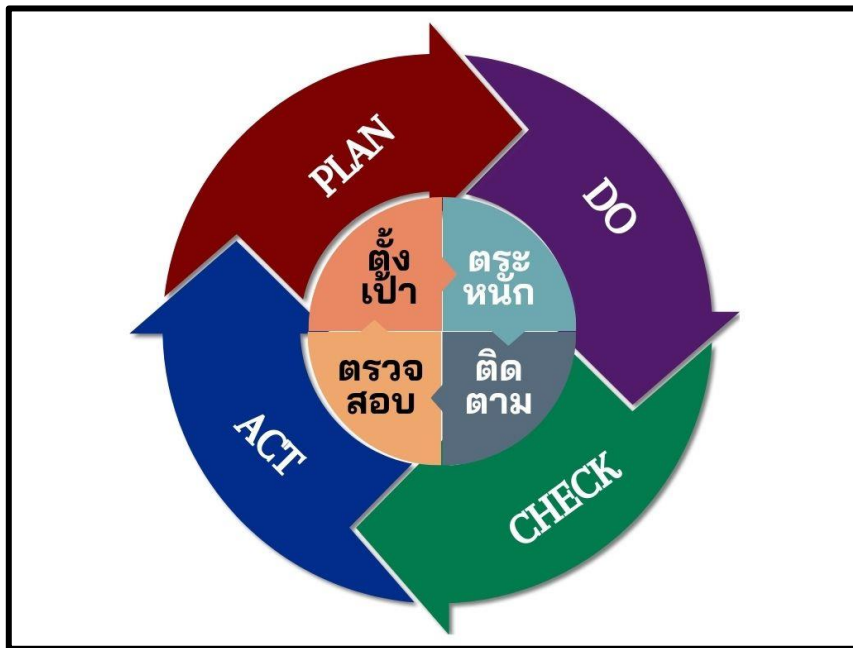
๒. ต.๒ (ตระหนัก) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปี และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปี มอบนโยบายในการประชุมเชิงปฏิบัติการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญ รวมทั้งจัดเวทีเสวนาถอดบทเรียนโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการดำเนินงานที่ส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ

๓. ต.๓ (ติดตาม) ติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาของการประเมินผ่านทางไลน์กลุ่ม ITA สถานศึกษา สพป.ระยะปี รวมถึงไลน์ส่วนตัวและทางโทรศัพท์

๔. ต.๔ (ตรวจสอบ) ตรวจสอบการตอบแบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT) และแบบตรวจสอบข้อมูลสาธารณะของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผลสำเร็จ

สำนักงานงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ได้รูปแบบการขับเคลื่อนคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังภาพ



เชิงปริมาณ

๑. โรงเรียนที่เข้ารับการประเมิน จำนวน ๕๒ โรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ ร้อยละ ๘๐

เชิงคุณภาพ

๑. โรงเรียนที่เข้ารับการประเมิน ร้อยละ ๘๐ ผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา

๒. โรงเรียนที่เข้ารับการประเมิน จำนวน ๕๒ โรงเรียน พัฒนาและยกระดับการบริหารการจัดการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลเกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่อประชาชน ให้เข้าถึงการบริการสาธารณะด้วยความเป็นธรรมผ่านการปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐาน

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. โรงเรียนมีความตระหนักในเรื่องคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน
๒. บุคลากรในโรงเรียนให้ความสำคัญและถือปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย จรรยาบรรณและจริยธรรมเพิ่มขึ้น
๓. ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานสูงขึ้น ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์/หน่วยงานที่มาศึกษาดูงาน

ปัจจัยความสำเร็จในการยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา ด้วยรูปแบบ “๔ต” ขับเคลื่อนการทำงานภายใต้กระบวนการ PDCA มีดังนี้

๑. ผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ มีการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนในเรื่องคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยสร้างความตระหนัก รับรู้ และเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยกำหนดเป้าหมายร่วมกันว่า โรงเรียนที่เข้ารับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาต้องมีผลการประเมินระดับ A ขึ้นไป ร้อยละ ๘๐ ของโรงเรียนที่เข้ารับการประเมินทั้งหมด

๒. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่และโรงเรียน และระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนด้วยกัน มีการแนะนำ ช่วยเหลือ แบบกัลยาณมิตร ผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการ และทางไลน์

๓. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานและการประเมิน เพื่อเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่และโรงเรียน และระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และมีความถูกต้อง

๔. การปรับปรุงกระบวนการทำงาน โดยทบทวน วิเคราะห์ผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา และนำมาปรับปรุงรูปแบบ กระบวนการทำงานในปีต่อไป ให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๕. กำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ พร้อมวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ตัวอย่างภาพกิจกรรม

